

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Конкуренцијски савет

M I Š L J E N J E

po zahtjevu Ministarstva prostornog uređenja i zaštite okoliša Županije Sarajevo za ocjenu tržišta električne energije u Bosni i Hercegovini

Sarajevo
siječanj, 2016. godine

Broj: 01-26-7-03-19-I/15
Sarajevo, 27.01.2016. godine

Na temelju članka 25. stavak (1) točka f) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09), po Zahtjevu Ministarstva prostornog uređenja i zaštite okoliša Županije Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina, Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovina, na 118. (stotinosamnaestoj) sjednici održanoj dana 27.01.2016.godine, donijelo je

MIŠLJENJE

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Konkurencijsko vijeće) je dana 30.01.2015. godine pod brojem: 01-26-7-03-I/15 zaprimilo Zahtjev Ministarstva prostornog uređenja i zaštite okoliša Županije Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) broj: 05-14-1019-1/15 kojim se traži ocjena da li je tržište električne energije u Bosni i Hercegovini, otvoreno za konkurenciju.

Ministarstvo je nadležno za održavanje javne rasvjete Županije Sarajevo i plaćanje isporučene električne energije za potrebe javne rasvjete Županije Sarajevo u godišnjem iznosu blizu 5.000.000,00 KM, te je do 01.01.2015. godine, po mjerodavnoj zakonskoj regulativi imalo ugovor o isporuci električne energije kao tarifni kupac u tarifi javna rasvjeta sa JP Elektroprivreda BiH-Podružnica Elektrodistribucija Sarajevo.

Ministarstvo je od 01.01.2015. godine po izmjenama u zakonskim propisima iz oblasti regulacije tržišta električne energije i izmjenama u Općim uvjetima za isporuku električne energije, postalo kvalificirani kupac koji može na tržištu električne energije odabrati snabdjevača.

Ministarstvo je dana 29.01.2015. godine zatražilo mišljenje od Agencije za javne nabave Bosne i Hercegovine i Konkurencijskog vijeća, da li je tržište električne energije otvoreno za konkurenciju i da li se Ministarstvo kod ugovaranja isporuke električne energije za javnu rasvjetu Županije Sarajevo može pozvati na članak 10. stavak d) Zakona o javnim nabavama BiH („Službeni glasnik BiH“ broj 39/14) (u daljnjem tekstu: Zakon o javnim nabavama).

Dana 06.02.2015. godine Ministarstvo je dobilo dopis Agencije za javne nabave Bosne i Hercegovine u kojem se navodi da će konačan odgovor o njihovom izuzimanju od primjene Zakona o javnim nabavama dobiti nakon što dostave mišljenje Konkurencijskog vijeća.

U cilju utvrđivanja stanja na tržištu električne energije u Bosni i Hercegovini, Konkurencijsko vijeće je prikupilo informacije i podatke mjerodavnih institucija i to: Državne regulatorne komisije za električnu energiju u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: DERK), Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: FERK) i Regulatorne komisije za energetiku Republike Srpske (u daljnjem tekstu: REERS).

Na zahtjev Konkurencijskog vijeća broj: 01-26-7-03-4-I/15 od dana 20.08.2015. godine, DERK je za potrebe predmetne analize dostavio podatke o stanju tržišta električne energije na teritoriju Bosne i Hercegovine, aktom broj: 04-28-4-257-2/15 od 31.08.2015. godine.

Konkurencijsko vijeće se aktom broj: 01-26-7-03-2-I/15 od dana 20.08.2015. godine, obratilo FERK-u sa zahtjevom za dostavom podataka o tržištu električne energije na području Federacije Bosne i Hercegovine, na što je dobilo odgovor dana 28.08.2015. godine dopisom broj: 01-01-713-01/2015.

Konkurencijsko vijeće se aktom broj: 01-26-7-03-3-I/15 od dana 20.08.2015. godine, obratilo REERS-u sa zahtjevom za dostavom podataka o tržištu električne energije na području Republike Srpske, na što je dobilo odgovor dana 14.09.2015. godine dopisom broj: 1-437-2/15.

Dana 15.10.2015. godine Konkurencijsko vijeće se obratilo DERK-u dopisom broj: 01-26-7-03-8-I/15 tražeći podatke o broju sklopljenih ugovora kojim su kvalificirani kupci (sve kategorije) promijenili opskrbljivača električnom energijom nakon 01.01.2015. godine u Bosni i Hercegovini, na što je dobilo odgovor dopisom broj: 04-34-7-791/15 od dana 16.10.2015. godine.

Konkurencijsko vijeće se dana 15.10.2015. godine aktom broj: 01-26-7-03-9-I/15 obratilo REERS-u sa zahtjevom za dostavom podataka o broju sklopljenih ugovora kojim su kvalificirani kupci (sve kategorije) promijenili opskrbljivača električnom energijom nakon 01.01.2015. godine na području Republike Srpske, na što je dobilo odgovor dopisom broj: 01-437-4/15 od dana 27.10.2015. godine.

DERK je u iznio vlastiti stav, da je sukladno sa Odlukom o obimu, uvjetima i vremenskom rasporedu otvaranja tržišta električne energije u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 48/06 i 77/09) i prema Ugovoru o uspostavi Energetske zajednice („Službeni glasnik BiH-Međunarodni ugovori“ broj 09/06) tržište električne energije u Bosni i Hercegovini od 01.01.2015. godine u potpunosti otvoreno za konkurenciju.

Na teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine sukladno odredbama Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ broj 66/13) i Pravilnika o opskrbi kvalificiranih kupaca električnom energijom i postupku promjene opskrbljivača („Službene novine Federacije BiH“ 89/14), od 01.01.2015. godine svi krajnji kupci električne energije su kvalificirani kupci čime ostvaruju pravo na slobodan izbor opskrbljivača po tržišno formiranoj i ugovorenoj cijeni. Krajnji kupci električne energije iz kategorije potrošnje domaćinstvo, te mala poduzeća i komercijalni kupci koji na tržištu nisu odabrali opskrbljivača imaju pravo na opskrbu električnom energijom standardne kvalitete po ekonomski opravdanim, lako i jasno usporedivim i transparentnim cijenama u okviru pružanja univerzalne usluge od javnog opskrbljivača.

Dana 11.12.2014. godine REERS je donijela Pravilnik o opskrbi kvalificiranih kupaca električnom energijom i postupku promjene opskrbljivača koji propisuje način opskrbe kupaca na tržištu električne energije na teritoriju Republike Srpske nakon 01.01.2015. godine, kada svi kupci električne energije postaju kvalificirani kupci, što znači da imaju pravo i mogućnost izbora opskrbljivača električne energije.

Opskrbljivači električnom energijom na teritoriju Bosne i Hercegovine su pravne osobe koje posjeduju dozvolu-licencu za obavljanje djelatnosti za opskrbu kupaca električnom energijom izdanu od strane nadležnog regulatornog organa (DERK-a, FERKA-a i REERS-a).

Konkurencijsko vijeće je prikupljalo informacije i podatke od gospodarskih subjekata koji posjeduju dozvolu-licencu za opskrbu kupaca električnom energijom i to: „Energy Finacing Team“ d.o.o. Bileća, „GEN-I“ d.o.o. Sarajevo, „Elektroistok 1967“ d.o.o. Sarajevo i „Proenergy“ d.o.o. Mostar.

Dana 19.11.2015. godine pod brojem: 01-26-7-03-16-I/15, Konkurencijsko vijeće je zaprimilo dopis gospodarskog subjekta „Energy Finacing Team“ d.o.o. Bileća u kojem navodi da u razdoblju od 01.01.2015. godine pa do danas nije zaključio niti jedan ugovor sa kvalificiranim kupcem, kroz postupak promjene opskrbljivača. U razdoblju prije 01.01.2015. godine, zaključili su ugovor sa kvalificiranim kupcem iz Federacije Bosne i Hercegovine. Gospodarski subjekt „Energy Finacing Team“ d.o.o. Bileća, ističe da nije imao problema kod pružanja isporuke električne energije u dosadašnjem razdoblju.

Konkurencijsko vijeće je dana 19.11.2015. godine pod brojem: 01-26-7-03-17-I/15, zaprimilo dopis gospodarskog subjekta „Proenergy“ d.o.o. Mostar u kojem navodi da je od dana 01.01.2015. godine, tržište električne energije formalno-pravno otvoreno i da imaju potpisane ugovore sa kvalificiranim kupcima u Bosni i Hercegovini, ali da isti nisu stupili na snagu zbog tehničkih poteškoća.

Dana 02.12.2015. godine pod brojem: 01-26-7-03-18-I/15, Konkurencijsko vijeće je zaprimilo dopis gospodarskog subjekta „GEN-I“ d.o.o. Sarajevo u kojem navodi da u razdoblju od 01.01.2015. godine pa do danas nije zaključio niti jedan ugovor sa kvalificiranim kupcem. Sukladno Zakonu o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ broj 66/13) i Pravilniku o opskrbi kvalificiranih kupaca električnom energijom i postupku promjene opskrbljivača („Službene novine Federacije BiH“ 89/14), utvrđen je formalno-pravni okvir, kojim su stvorene pretpostavke za otvaranje tržišta električne energije. Nadalje, gospodarski subjekt navodi da na razini operatora sustava, prijenosa i distribucije električne energije nisu zaživjele sa radom sve regulirane odgovornosti.

S obzirom na navedeno, predmet analize u konkretnom slučaju je tržište električne energije na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine.

Analizom prikupljenih podataka Konkurencijsko vijeće je došlo do slijedećih zaključaka:

- da na tržištu električne energije u Bosni i Hercegovini, trenutno 24 opskrbljivača električne energije posjeduju licence za opskrbu električnom energijom,
- da je od ukupnog broja licenciranih opskrbljivača u 2014. godini na tržištu električne energije u Bosni i Hercegovini, samo sedam obavljalo isporuku električne energije krajnjim kupcima,
- da su prema kriteriju broja kupaca kojim vrše isporuku električne energije na tržištu maloprodaje električne energije u 2014. godini na teritoriju Bosne i Hercegovine djelovala tri opskrbljivača sa značajnom tržišnom snagom (JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, Mješoviti Holding „Elektroprivrede Republike Srpske“ a.d. Trebinje i JP Elektroprivreda HZ HB d.d. Mostar),
- da su u 2014. godini na teritoriju Bosne i Hercegovine sudionici na maloprodajnom tržištu električne energije ostvarili slijedeće tržišne udjele:

Opskrbljivač	Sjedište	Isporuka električne energije krajnjim kupcima (kWh)	Tržišni udjel %
JP Elektroprivreda BiH d.d.	Sarajevo	4 426 427 106	40,74
MH Elektroprivreda RS a.d.	Trebinje	3 257 167 296	29,98
JP Elektroprivreda HZHB d.d.	Mostar	2 210 502 100	20,34
Proenergy	Mostar	374 820 000	3,45
GEN-I	Sarajevo	347 440 000	3,20
Komunalno Brčko	Brčko	216 105 961	1,99
Energy Finacing Team	Bileća	33 672 000	0,31
Ukupno		10 866 134 463	100

Izvor: Podatci DERK-a

- da su na području Federacije Bosne i Hercegovine nakon 01.01.2015. godine, samo dva kvalificirana kupca iskoristila svoje pravo opskrbe električnom energijom od opskrbljivača koji nisu javni opskrbljivači i to gospodarski subjekti Aluminij d.d. Mostar i B.S.I. d.o.o. Jajce,

- da na području Republike Srpske niti jedan kvalificirani kupac nije iskoristio svoje pravo da nakon 01.01.2015. godine promjeni opskrbljivača električnom energijom, odnosno sklopi ugovor sa novim opskrbljivačem električnom energijom,

Konkurencijsko vijeće je na temelju naprijed navedenog, uzimajući u obzir stvarno i potencijalno prisustvo konkurencije, kao i administrativna, ekonomska i pravna ograničenja za ulazak novih konkurenata na tržište, posmatrajući tržište električne energije u Bosni i Hercegovini kao jedno tržište, utvrdilo da tržište električne energije nije otvoreno za konkurenciju.

Ovo mišljenje je dano isključivo na temelju javno dostupnih podataka, te podataka prikupljenih od strane Državne regulatorne komisije za električnu energiju (DERK), Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (FERK) i Regulatorne komisije za energetiku Republike Srpske (REERS), te ukoliko dani podatci odstupaju od stvarnog činjeničnog stanja ovo mišljenje se ne može primijeniti.

Predsjednica

mr. Arijana Regoda-Dražić

Dostavljeno:

- 1. Ministarstvu prostornog uređenja i zaštite okoliša Županije Sarajevo**
- 2. pismohrana**